

Handläggare

Anders Lorentz Pantzar

Tel. 0152-29666

Agneta Klingberg

Tel. 0152-29370

Utredning Kulturcentrum Strängnäs

Innehåll

Bakgrund och nuläge:	3
Nuläge:	4
Ett plus ett blir tre:	4
Utredning:	6
Syftet med kulturcentrum:	8
Mål för kulturcentrum:	9
1. Kultur som motor i samhällsutveckling:	9
2. Barn och ungas rätt till kultur och en känsla av sammanhang:	10
3. Kultur för alla:	11
Effektmål (invånarnytta).....	12
4. Mera kulturlokaler för flera:	12
5. Leva – inte bara överleva!	13
Metoder och aktiviteter för kulturcentrum:.....	14
Långsiktig satsning på mjuka värden:.....	14
Gemensamma upplevelser:.....	15
Mötesplats och medskapande:	15
Kultur, kunskap, information och inspiration:.....	15
Platsens förutsättningar:	17
Trekanten i triangeln:	17
Pulsen och stråken:	18
Nära till allt:	19
Se över detaljplan:	19
Del av centrumutvecklingen:	20

Ekonomiska förutsättningar:	21
Nuläge lokalkostnader för kultur:	21
Uppskattade framtida lokalkostnader:	22
Ekonomiska förutsättningar för verksamhet:	23
Investeringsmedel för inventarier och inredning:.....	23
Intäkter:	23
Lokaler för kultur och mer:.....	24
Tidplan:	25
Sammanfattning:.....	27

Bakgrund och nuläge:

Kulturnämnden tog beslut 2020-06-16 att utreda förutsättningarna för kulturcentrum Strängnäs mot bakgrund av att:

- Hyreskontraktet på Thomas Arena Teater går ut under 2024.
- Flera av lokalerna som är avsedda för kultur i Strängnäs stad är inte tillgängliga idag och dessutom inte ändamålsenliga.
- Utvecklingen av Kulturnämndens verksamheter är begränsad av dess lokaler.
- Strängnäs stad har inte en kommunal mötesplats.
- Behoven, kraven och förväntningarna på den kommunala kulturverksamheten ökar i takt med att samhället utvecklas.
- Befolkningen i Strängnäs kommun har de senaste 20 åren ökat från 29 610 år 2000 till 37 290 personer år 2020. Ökningen beräknas stadigt ligga på cirka 2 % framåt.

I majoritetsförklaringen 2018-2022 står:

”Under mandatperioden ska beslut tas om ny kommunsцен”.

”Utveckla våra centrum ... genom samarbete mellan näringsliv, föreningar och kommunen”.

I kulturpolitiska programmet 2018-2021 står:

”Kommunens ambition är att fortsätta höja kvaliteten, bredda utbudet och göra kulturen mer tillgänglig och därigenom få invånarna att vara mera delaktiga. Barn, ungdomar och unga vuxna är prioriterade målgrupper.”

”Utreda om kulturhuset Multeum kan byggas ut och verksamhetsanpassas för att öka flexibiliteten och få fler funktioner”

”Kulturverksamheterna ska bidra till en demokratisk, dynamisk och öppen kommun präglad av humanistiska värderingar, bred medborgardialog och intresse för gårdagens, dagens och morgondagens mångfald av uttryck. Den ska ge identitet och tillhörighet samt skapa social gemenskap.”

Nuläge:

Kulturnämndens verksamheter bibliotek, kulturskola, fritidsgård och scen- & kulturproduktion i Strängnäs stad är idag spridda på flera lokaler.

- Kulturhuset Multeum som innehåller bibliotek, utställningshall och en mindre scen.
- Kulturskolan och fritidsgården ligger i olika delar av fastigheten gamla flickskolan.
- Paulinska salen som är en plats för konserter och större möten och finns i Paulinska skolan.
- Thomas Arena teater, som är kommunens huvudscen, är Thomasgymnasiets tidigare aula och ligger i just Thomas Arena tillsammans med badhus, idrottshall, äldreboende och vårdcentral.

Flera av lokalerna är inte ändamålsenliga för en modern kulturverksamhet. Undermålig akustik och ljudisolering mellan olika ytor och lokaler som inte är flexibla för utvecklingen av verksamheten som exempel.

Den fysiska tillgängligheten för publik, deltagare och medarbetare är inte fullgod med delar av lokalerna som inte alls går att nå för personer med rörelsehinder. Även den upplevda tillgängligheten är undermålig med många dörrar som måste vara låsta stora delar av dygnet och chansen att man hittar en ny aktivitet är låg om man inte aktivt söker efter den. Känslan av sammanhang för de som upplever eller deltar i en aktivitet eller verksamhet kan upplevas som låg.

Thomas Arena Teaterns lokaler ägs av en extern fastighetsägare och kommunens intention är att vid utgången av hyreskontraktet lämna Thomas Arena. Badhus och idrottshall planeras att uppföras på idrotts- och rekreationsområdet Larslunda och framtiden för hela byggnaden är idag oviss. Att hitta ett alternativ till Thomas Arena Teater som kommunscen är en prioritet.

Ett plus ett blir tre:

Hur påverkas kommunens ekonomi och verksamhet om man inte genomför kulturcentrum Strängnäs?

Att behoven, kraven och förväntningarna på kulturnämndens verksamheter ser annorlunda ut idag än för 20 år sedan är det ingen tvekan om. Det ser vi i de dialoger som genomförts kring de kommunala mötesplatserna, genom att Barnkonventionen har blivit lag, arbetet med Agenda 2030, befolkningsökning och inflyttning. Mars 2020 befann sig världen plötsligt i en pandemi vilket påverkade och påverkar kultursektorn enormt mycket och nya arbetsätt uppfanns bokstavligen talat över en natt.

Att behoven, kraven och förväntningarna ökar betyder att oavsett om kulturcentrum Strängnäs genomförs eller inte så behöver kulturnämndens verksamheter utvecklas och anpassas efter medborgarna.

- Fritidsgården med den främjande ungdomsverksamheten behöver fler möjligheter att lotsa och vägleda.
- Kulturskolan behöver anpassas för att kunna bedriva en modern verksamhet som når fler.
- Barns och ungdomars förutsättningar på biblioteket ska i högre grad styra hur lokalerna används.
- Kommunens scener behöver anpassas för tillgänglighet för alla deltagare och efter 2024 finns inte längre någon kommunscen i och med utgången av hyreskontraktet för Thomas Arena Teatern.

Utredarnas bedömning är att kostnaderna kan bli desamma utan satsningen på kulturcentrum Strängnäs fastän fördelad på respektive verksamhet över tid. Många av de positiva effekterna av samarbete, samverkan och sammanhang kommer då att utebli.

Genom att samla flera kulturverksamheter med olika innehåll, målgrupper, arbetssätt och effekter på samma plats kan då en tredje effekt skapas som är frukten av mötet mellan verksamheterna, mötet mellan uppdragen och mötet mellan medborgarna.

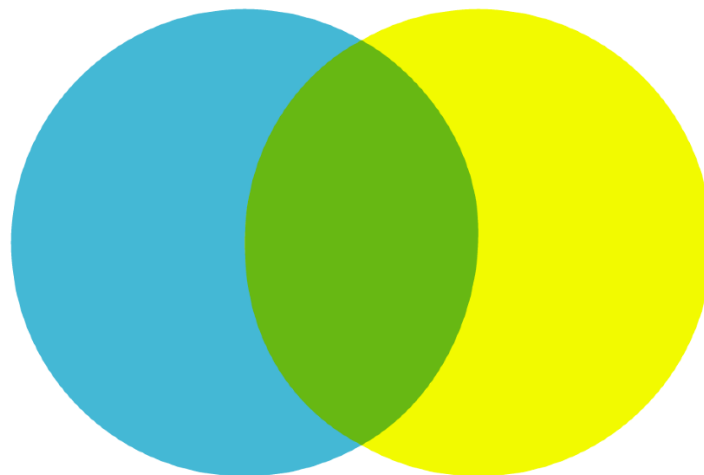

Illustration: $1 + 1 = 3$ eller blanda blått och gult så uppstår färgen grön utan att mer resurser krävs.

Utredning:

Kulturnämnden beslutade (2020-06-16 § 77) att ge kulturkontoret i uppdrag att utreda behov och möjligheter för hur kommunen kan gå vidare med ett kulturcentrum i Strängnäs stad som är anpassat efter dagens och framtidens behov, krav och förväntningar på kulturverksamheterna.

Ett antal frågor behöver besvaras:

- Vad är syftet med kulturcentrum Strängnäs?
- Vilka mål och effekter kan uppnås?
- Vilka metoder ska eller kan användas för att nå målen?
- Vad har platsen för förutsättningar?
- Vad är det för ekonomiska konsekvenser för framtiden?

I förarbetet till framtagande av underlag till utredning har information inhämtats från flera håll för att få med många perspektiv: samhällsbyggnadskontoret, kulturkontorets ledningsgrupp, en referensgrupp bestående av utvalda medarbetare från alla kontor och avdelningar inom kommunen, kommunens lokalcontroller, kommunikationsavdelningen, alla medarbetare på kulturkontoret, Strängnäs Fastighets AB (SFAB), kommunens strateg för social hållbarhet samt arbetsgrupp i Strängnäs domkyrkoförsamling för utveckling av domkyrkoberget.

I förarbetet till framtagande av underlag till utredning har en kartläggning gjorts som identifierat ett trettiotal kommuner som har genomfört liknande processer för att använda sina resurser i den kommunala förvaltningen på nya sätt. Ytterligare fler är i skedet att analysera och planera för kommande verksamhetsutveckling. Att skapa kulturcentrum eller kulturhus centralt placerade i staden för att bättre tillgodose invånarnas behov är en trend i både små och medelstora kommuner.

Genomgående kan man se två huvudanledningar till att sammanfoga flera verksamheter av kulturkaraktär:

- Att främja mötet mellan människor och de gemensamma upplevelserna i en positiv kontext stärker kommunen, samhället och medborgarna.
- Göra kultur och den kommunala kulturverksamheten tillgänglig för fler medborgare.

Många andra motiv framkommer såsom nya arbetssätt, synergivinster mellan verksamhetsområden, kommunens ekonomi, moderna lokaler för kommunal verksamhet, med flera.

Metoden för att samlokalisera verksamheter skiljer sig åt från de olika kommunerna främst beroende på lokala omständigheter.

I vissa fall har kommunen en stor verksamhet som ett museum eller stadsbibliotek som behöver nya, större lokaler och då har flera andra verksamheter kompletterats inom samma byggnad såsom scener, fritidsgårdar, mötesplatser eller annat. En stor och flera små, som kan ge varandra synergieffekter.

I andra fall finns flera verksamheter som sammantaget kan dra nytta av varandra och dessa kommuner väljer då att göra en satsning för att få mer verksamhet och samarbete under ett tak.

Flera studiebesök till kulturhus och liknande verksamheter var planerade för kulturkontorets personal under 2020. Med restriktionerna kring pandemin så har dessa inte kunnat genomföras i detta skede.

Syftet med kulturcentrum:

Varför ett kulturcentrum i Strängnäs stad?

Kommunen arbetar med Agenda 2030 och de globala målen. Inom målen finns de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Syftet är:

- Att mötas och få finnas i ett sammanhang!
Med kultur som motor vara en samlingsplats med möjligheter till gemensamma upplevelser och aktiviteter genom skapande verksamhet. Integration och inkludering, kreativitet och folkbildning. En plats för alla oavsett ålder, könstillhörighet, etnicitet, sexuell läggning, funktionsvariation, trosuppfattning eller ekonomiska förutsättningar. Att skapa en plats, stad och kommun som är attraktiv att besöka, leva och utvecklas i är social hållbar utveckling.
- Att agera för vår miljö!
Ta tillvara på synergieffekter mellan verksamheter och arbeta för att minimera det miljömässiga avtrycket med ett lokalt förhållningsätt där förståelsen för hur det lokala påverkar det globala är miljömässig hållbar utveckling.
- Att använda resurserna smartare!
Med större invånarnytta och mer ekonomiskt effektivt använda de resurser som finns inom kommunen, hos studieförbund, föreningar, näringsliv och andra aktörer. Att tillsammans ta tillvara resurser som växlar upp verksamheten till gagn för fler är ekonomisk hållbar utveckling.

Mål för kulturcentrum:

Vilka mål ska kulturcentrum Strängnäs nå för att fylla syftet? Vad vill kommunen uppnå?

1. Kultur som motor i samhällsutveckling:

Verksamhetsplan 2021-2023 för Kulturnämnden

Perspektiv Samhälle:

KF politisk prioritering: Gemensamt ägarskap för näringslivsarbetet.

KN politisk prioritering: Kulturnämnden arbetar för att tillgängliggöra kultur för alla och bidrar på så sätt till kommunens attraktionskraft.

Perspektiv Medarbetare:

KF politisk prioritering: Kompetensförsörjning och arbetsmiljö.

KN politisk prioritering: Kulturnämnden tar tillvara på medarbetares engagemang och kunskap.

KN/2020:54-0061, 2020-10-16

Att kunna delta i, eller uppleva, kultur bidrar starkt till att utveckla ett samhälle som präglas av demokrati, mångfald och integration.

Kulturcentrum ska:

- Möta de behov, krav och förväntningar som ställs på kulturverksamheterna med en ökande folkmängd, inflyttning och nya behov som framkommer nu och i framtiden.
- Utveckla nya arbetssätt och tillvarata medarbetares kunskap genom nya samarbetsformer. Det ger ökad tillgänglighet och förståelse över befintliga verksamhetsgränser.
- Utveckla Kulturnämndens verksamheter tillsammans med medborgare, föreningar och näringsliv.

2. Barn och ungas rätt till kultur och en känsla av sammanhang:

Verksamhetsplan 2021-2023 för Kulturnämnden

Perspektiv Invånare:

KF politisk prioritering: Skolutveckling 2023 och samverkan för förbättrade kunskapsresultat och ökad likvärdighet.

KN politisk prioritering:

Kulturnämnden stödjer arbetet med skolutveckling 2023 genom aktivt deltagande i det horisontella arbetet kring tidiga insatser för barn och unga.

Fritidsgårdarna och Team Ungdom bidrar till relationsskapande och motivationshöjande studier.

KN/2020:54-0061, 2020-10-16

Ett särskilt fokus ska riktas på barn och unga och arbetet ska präglas av verksamhet för unga, med unga och av unga medborgare.

Kulturcentrum ska:

- Tillgodose barns rättigheter i enlighet med Barnkonventionen vilket inkluderar barn och ungas likvärdiga rätt till det offentliga rummet och utnyttjande av resurser.
- Möjliggöra att främjande verksamhet för barn och unga utvecklas i ett sammanhang istället för att isoleras i separata verksamhetslokaler.

3. Kultur för alla:

Verksamhetsplan 2021-2023 för Kulturnämnden

Perspektiv Invånare:

KF politisk prioritering: Trygghet genom samverkan.

KN politisk prioritering: Trygghetsskapande arbete sker i samverkan och genom aktiviteter internt och externt.

Kommunala mötesplatser ger medborgare möjlighet att växa genom delaktighet, kreativt medskapande och social samvaro över sociala, kulturella och åldersmässiga gränser.

KN/2020:54-0061, 2020-10-16

Att känna sig accepterad, trygg och våga ta en plats utan att behöva prestera är några av grundstenarna i en stark självkänsla. Tillsammans kan vi skapa en plats som bidrar till positiva livsval.

Kulturcentrum ska:

- Arbeta i enlighet med Strängnäs kommuns värdegrund med ledorden utveckling, respekt, öppenhet och tydlighet.
- Motverka diskriminering enligt de sju diskrimineringsgrunderna.¹
- Vara en trygg plats för möten över åldersgränser.
- Arbeta systematiskt med integration och inkludering.
- Sänka tröskeln för att skapa och vara delaktig i kreativa processer, själv och tillsammans med andra.
- Utjämna olikheter i tillgång till kulturresurser, kulturaktiviteter och gemensamma upplevelser för medborgare.
- Arbeta efter Agenda 2030.
- Utveckla talanger och säkerställa återväxt inom kulturområdet.

¹ De sju diskrimineringsgrunderna är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Effektmål (invånarnytta)

Vilken är nyttan med kulturcentrum Strängnäs? Vad blir vinsten för de som bor och verkar i Strängnäs? Vad vill kommunen åstadkomma?

4. Mera kulturlokaler för flera:

Verksamhetsplan 2021-2023 för Kulturnämnden

Perspektiv Ekonomi:

KF politisk prioritering: Aktiv ekonomistyrning.

KN politisk prioritering: Kulturnämnden fortsätter att genom aktiv ekonomistyrning arbeta långsiktigt och tillvarata de horisontella resurserna.

KN/2020:54-0061, 2020-10-16

Samnyttjandet av lokaler och andra resurser för de kommunala verksamheterna, studieförbund, föreningar, näringsliv och enskilda medborgare skapar en högre effekt av gjorda investeringar och verksamhetsmedel. Samarbete och samverkan stärker oss.

Kulturcentrum ska:

- Vara en plats för att samla människor för konserter, föreställningar, utställningar, föreläsningar, med mera.
- Vara en plats för medborgardialog och debatt.
- Vara en publik, öppen plats i centrala Strängnäs.
- Ge medborgare, föreningar och studieförbund tillgång till trygga och tillgängliga subventionerade lokaler för kultur, skapande, möten och aktiviteter.
- Innehålla flexibla lokaler och verksamhet över tid.
- Upplevas öppet och tillgängligt.
- Ha hög beläggningsgrad (effektivt lokalnyttjande).
- Ha hög nyttjandegrad av gjorda investeringar.
- Ligga i centrala Strängnäs där människor naturligt vistas.

5. Leva – inte bara överleva!

Verksamhetsplan 2021-2023 för Kulturnämnden

Perspektiv Invånare:

KF politisk prioritering: Förebyggande arbete mot ohälsa hos barn, unga, vuxna och äldre.

KN politisk prioritering: Kulturnämnden arbetar för god hälsa hos kommunens invånare genom främjande och förebyggande aktiviteter i samverkan med andra aktörer.

KN/2020:54-0061, 2020-10-16

Intensifiera arbetet med att stärka folkhälsan hos invånare och medarbetare. Att få utvecklas som människa i sin egen takt och med en känsla av sammanhang, bidrar till ökat välmående och upplevd livskvalitet. Liv och hälsa ung 2020 (återkommande nationell enkät) visar att den psykiska ohälsan bland unga i Strängnäs kommun ligger fast på en oroande hög nivå.

Kulturcentrum ska:

- Erbjuda kulturevenemang och aktiviteter som bidrar till centrumutvecklingen i Strängnäs stad.
- Användas av många aktörer som resurs för trygghets- och hälsofrämjande arbete.
- Göra så att människor ses och tar intryck av varandra över åldersmässiga, sociala och kulturella gränser för ett rikare liv.
- Ge medborgare möjlighet att växa genom att skapa och delta.
- Ge medarbetare möjlighet att använda hela sin kompetens, se nya samarbetsmöjligheter och utvecklas på arbetet.
- Möjliggöra innovation och skapa framtidstro.
- Upplevs som en resurs för det lokala näringslivet.
- Främja positiva livsval och erbjuda alternativ till negativa livsval.
- Leva upp till Strängnäs kommuns platsvarumärkes slogan: Dynamisk idyll.
- Bidra till stoltheten över att bo och verka i Strängnäs kommun.

Metoder och aktiviteter för kulturcentrum:

Vilka metoder och aktiviteter bör genomföras för att nå målen och uppnå effekterna med kulturcentrum Strängnäs?

För att tydligt se hur kulturcentrum ska kunna uppnå målen så har vi valt att markera varje metod/aktivitet med en eller flera symboler som hänvisar till de olika grupperna av mål och effektmål.

- ① Kultur som motor i samhällsutveckling.
- ② Barns och ungas rätt till en meningsfull fritid och känsla av sammanhang.
- ③ Kultur för alla.
- ④ Mera kulturlokaler för flera.
- ⑤ Leva, inte bara överleva!

Långsiktig satsning på mjuka värden:

- Nya gemensamma lokaler för kulturnämndens verksamheter kulturskola, bibliotek, fritidsgård och scen & kulturproduktion som ska underlätta samverkan mellan enheterna. ②
- Barn och ungdomsbibliotek på barn och ungdomars villkor, som passar nutida och framtida behov. ②
- Öppen främjande ungdomsverksamhet i ett sammanhang för åldersspannet 12-25 år. ② ③
- Öppen kulturskola för 6-19 år i form av återkommande, kostnadsfria workshops där det går att prova på Kulturskolans olika ämnen utan anmälan. ② ③
- Här kan man vara sig själv och arbetet med HBTQI² -personers rättigheter genomsyrar verksamheten. ① ③ ⑤
- De nationella minoriteterna, de judiska, romska, sverigefinska, samiska och tornedalska folken är skyddade enligt lag. En mötesplats kan ge de grupperna ökade möjligheter till inflytande och att värna sin särprägel, med särskilt fokus på barnens rätt till sitt språk och sin kultur, i ett inkluderande sammanhang. ① ② ③ ④ ⑤
- En social plats för äldre till social samvaro men också dela upplevelser och erfarenheter med fler generationer. ① ③ ④ ⑤
- En satsning av resurser för att ge unga vuxna möjligheter att skapa och bidra till kulturen. ③ ⑤

² HBTQI står för Homo-, Bi-, Trans- Queer- och Intersex-

Gemensamma upplevelser:

- Utställningsytor för professionella konstnärer och blivande konstnärer, lokala såväl som externa. ① ④
- Yta för Strängnäs lokalhistoria där många aktörer kan bidra, såsom kulturföreningar, kommunens arkiv, Strängnäs stift, föreningar med etniskt intresseområde och Sörmlands länsmuseum. ① ④ ⑤
- Moderna, flexibla scener för professionell scenkonst, likväl som för amatörer och blivande professionella aktörer. ① ④
- Scenerna har möjlighet till både sittande eller stående (dansande!) publik genom flexibla läktarsystem. ① ④
- Samnyttjande av lokaler för de kommunala kulturverksamheterna men också för andra delar av den kommunala organisationen, studieförbund, föreningar, andra organisationer, näringsliv och medborgare. ④

Mötesplats och medskapande:

- Öppna verkstäder, studios och ytor för repetition och övning för alla medborgare att nyttja för skapande och kultur. ③ ④
- Mötesplats Strängnäs. Ytor för möten, verksamhet och dialog för föreningar, studieförbund, andra organisationer, privatpersoner och näringsliv. ① ③ ④
- Det intuitiva bokningssystemet som ger medborgare, studieförbund, föreningar eller verksamheter möjligheten att enkelt kunna boka och betala för en lokal att nyttja till sin aktivitet. ③ ④
- Flexibel plats för experimentverkstad, "makerspace" och innovation där aktiviteterna kan växla efter trender och användarnas initiativ. ① ② ③ ④ ⑤
- Koppla ihop kulturcentrums utemiljö med skatepark, lekpark och rekreationsområdet Visholmen. ① ② ③ ④ ⑤
- Ytor för samvaro, studier och social gemenskap, både spontana och planerade. ⑤

Kultur, kunskap, information och inspiration:

- Kommunens kontaktcenter och turistinformation kan finnas på plats för att svara på frågor från medborgarna, visa nya planer från samhällsbyggnadsnämnden och hälsa besökare välkomna till Strängnäs. ①
- Utbildningskontoret kan nyttja verkstäder, salar och scener för delar av sin undervisning kopplad till samling av många elever för gemensamma upplevelser, små grupper för speciella områden eller behov och undervisning i estetiska ämnen. ② ④

- Kommunens arkiv kan närma sig medborgarna med sin samling i huset och bidra till den lokalhistoriska utställningen. ① ③
- Personalen samarbetar horisontellt mellan verksamheter. ① ⑤
- Socialtjänstens daglig verksamhet kan använda husets resurser i sitt arbete. ② ③ ④ ⑤
- Plats för samhällsdebatt, tänkande och meningsutbyten. ① ④

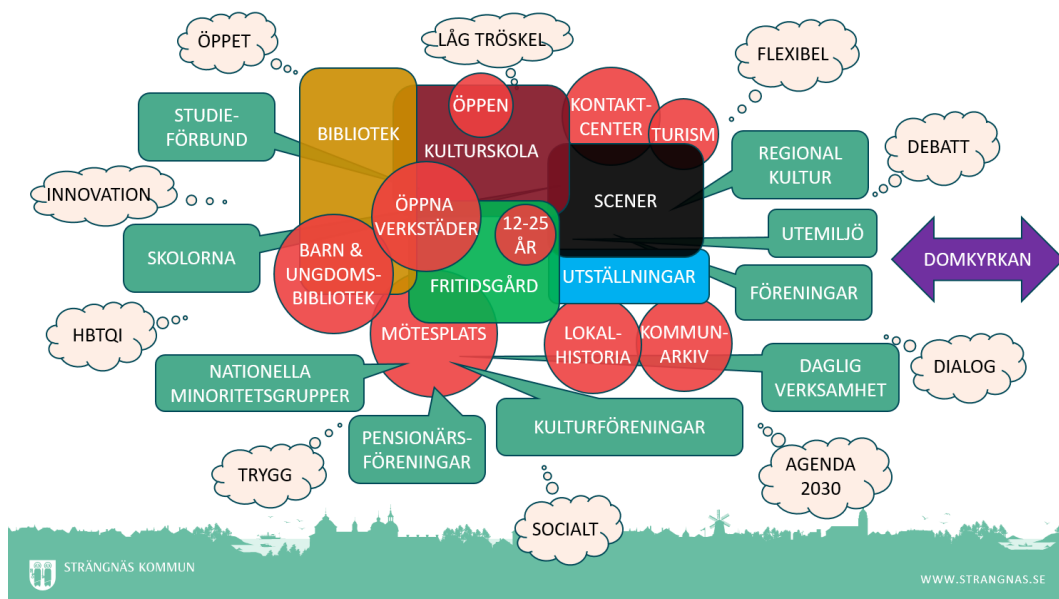

Illustration: Utredarnas mindmap över tänkta metoder, aktiviteter och samband för kulturcentrum Strängnäs.

Ytterligare information om hur verksamheten i kulturcentrum Strängnäs ska bedrivas och nyttja varandras resurser uttrycks i större detalj i kulturkontorets verksamhetsbeskrivning i en förstudie.

Platsens förutsättningar:

Fastigheten Trekanten, Eskilstunavägen 2, nuvarande kulturhuset Multeum är den plats som i dagsläget pekas ut som aktuell att uppföra ett kulturcentrum i Strängnäs på.

Under 2017 utredde kulturkontoret och genomförde workshops med Strängnäs kommuns ungdomsråd och dåvarande Kultur- och Fritidsnämnden, om möjliga placeringar för en ny kommuncen och kom till slutsatsen att lämpligaste platsen för att utveckla lokaler för kultur i Strängnäs stad är fastigheten Trekanten där nuvarande kulturhuset Multeum finns idag.

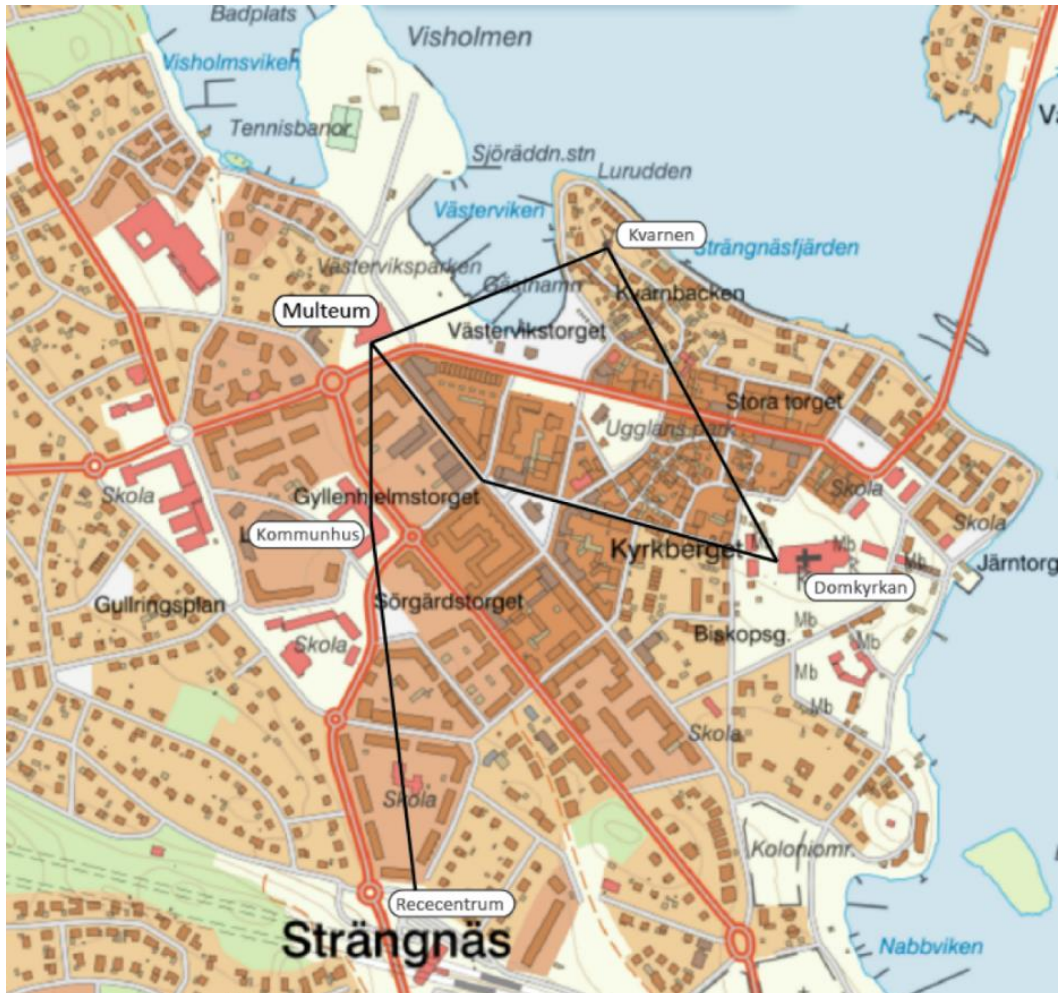
I Kulturpolitiskt program 2018-2021, KFN/2017:215-003 står:

Kommunen vill:

- Utredda möjligheterna att bygga en ny kommuncen. En flexibel lokal, där olika typer av arrangemang är möjliga att genomföra.
- Utredda om kulturhuset Multeum kan byggas ut och verksamhetsanpassas för att öka flexibiliteten och få fler funktioner.

Trekanten i triangeln:

Den geografiska placeringen av kulturhuset Multeum idag utgör en av spetsarna i en triangel bestående av domkyrkan, kulturkvarteren runt väderkvarnen och kulturhuset Multeum med de centrala delarna av Strängnäs i mitten.

Pulsen och stråken:

Domkyrkan och kulturhuset Multeum ligger i varsin ände av de centrala kvarter som innehåller handel, service och nöjesliv och som är tätast befolkat med människor som gör sina ärenden, njuter av stadslivet eller bara tar sig från en plats till en annan. Kopplingen mellan näringslivets upplevelsebaserade gren som restauranger, kaféer, hotell och besöksnäring med gemensamma upplevelser inom kulturområdet är stark. Inom forskning talar man ofta om kultur som inte bara motor i samhällsutveckling utan även starkt bidragande i centrumutveckling för att få en levande stad.

Nära till allt:

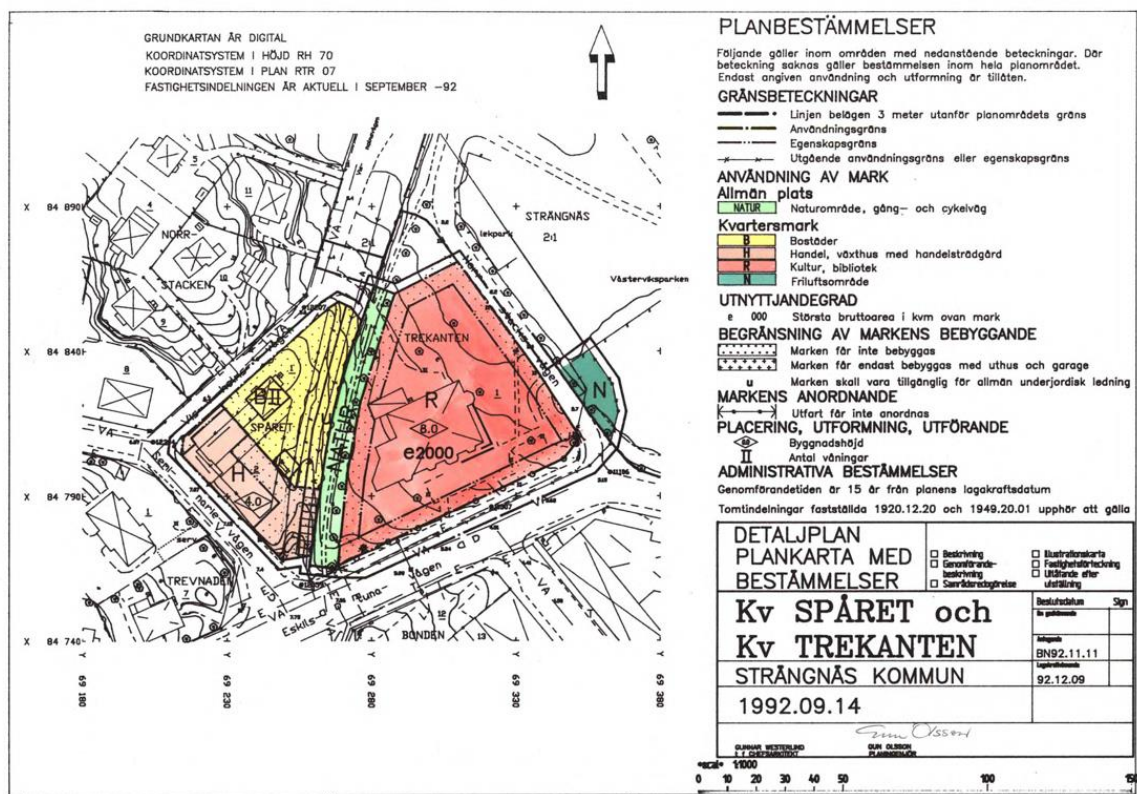
Kulturhuset Multeum når man som besökare, deltagare eller publik enkelt till fots, på cykel, med bil, med båt eller via kollektivtrafik. Hamnen ligger endast ett stenkast härifrån och till resecentrum är det en kilometer.

Rekreationsområdet Visholmen med badplats, foodtrucks på sommaren, tennis, grillar och bouleanor finns nära och Västerviksparken med lekplats och utegym är granne med kulturhuset Multeum.

Ett utökat tryck på transporter med leveranser till och från fastigheten och parkeringar i staden behöver ytterligare fokus i en förstudie.

Se över detaljplan:

Kulturhuset Multeum ligger på fastigheten Trekanten. Enligt gällande detaljplan så finns några begränsningar som skulle behöva ansökas om att förändra för att ett Kulturcentrum Strängnäs skulle vara möjligt på denna plats. Framförallt gäller det utnyttjandegraden som behöver vara upp till 8000 kvm och byggnadshöjd på 16 m. Den exploaterbara ytan på mark är drygt 2000 kvm.

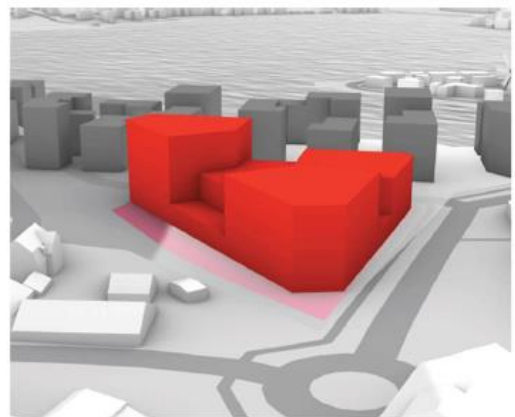

Del av centrumutvecklingen:

Samhällsbyggnadskontoret har pekat ut fastigheten Trekanten som möjlig att vidareutveckla som en del i centrumutvecklingen.

Här ett utsnitt ur samhällsbyggnadskontorets rapport "Strängnäs, nya idéer – nya möjligheter – nya perspektiv" (2019-10-29) som visar en utvecklingsmöjlighet för fastigheten Trekanten.

Nr 14

Kulturhuset Multeum

Detta är en av Strängnäs mest attraktiva tomter med Multeum som viktig målpunkt. Volymklassen identifierar en stor potential inom fastigheten som idag har låg utnyttjningsgrad i förhållande till sitt läge i staden. Här skulle ett nytt kulturhus kunna skapas i kombination med ett nytt kommunhus - Strängnäs nya kulturella och administrativa centrum!

Entréväningen utformas helt publik och kan innehålla tex bibliotek, teater, konsertsal, utställningsytor, restaurang och café.

Ett nytt kultur- och kommunhus på denna plats, blir en självklar destination i Strängnäs och i hela Mälardalen. En verklig signaturbyggnad och magnet som lockar både närboende och turister

till besök, gestaltad på med spännande och framåtblickade arkitektur!

Denna tomt ligger inom det område som specialiserats under kapitlet "Water Front".

TOMTINFO	
Namn	TREKANTEN
Fastighetsenhet	Tekanten
Kvarteretsnamn	Tekanten
Gataadress	Neret skivgatan/Eskilstunavägen
Fastighetsägare	Kommunen
Ansökningsbestämning	
enl. nuvarande detaljplan	Kultur, bibliotek
FÖRSLAGET	
Namn	14
Användning	Kultur/Kommun/Service
Area (BTA) m ²	11000

Nuvarande Kulturhuset Multeum, fastigheten Trekanten, på Eskilstunavägen 2 i Strängnäs, kopplar på ett fördelaktigt sätt ihop mål och effektmål med den geografiska placeringen.

Ekonomiska förutsättningar:

Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för kulturcentrum Strängnäs?

I kommunens långsiktiga investeringsplan finns idag några markeringsbelopp för kulturcentrum Strängnäs.

- Investeringar avseende lokalprojekt: 170 miljoner kronor 2024-2025.
- Investeringar avseende inventarier och inredning: 15 miljoner kronor 2025.

Nuläge lokalkostnader för kultur:

I kostnader för hyror idag har kulturskolan, Strängnäs fritidsgård, Multeum, Thomas arena teatern och Paulinska salen räknats in då verksamheten i dessa lokaler skulle gå att integrera i kulturcentrum Strängnäs. Även Pensionärernas hus har räknats in då möjligheten att tillgodose en del av dessa behov finns i mötesplats Strängnäs, baserat på det arbete som görs på mötesplatserna i kommundelarna som exempel.

Verksamhetslokal	Kvm	Årshyra tkr	Hyra/kvm
Kulturskola	1 521	1 080	710
Fritidsgård	382	564	1 476
Multeum	1 800	1 872	1 040
Thomas Arena Teatern	1 200	1 700	1 417
Paulinska salen	1 450	1 080	745
Pensionärernas hus	592	694	1 172
SUMMA:	6 945	6 990	1 093
	Kvm	Årshyra tkr	Hyra/kvm genomsnitt

Tabell 1: Hyreskostnader verksamhetslokaler 2021

Kostnader för hyra är beräknat på respektive kostnadsställe och reflekterar inte nödvändigtvis den koncerngemensamma kostnaden efter att ett kulturcentrum Strängnäs står färdigt. Vissa lokaler kan möjligen avyttras, sägas upp eller hyras ut till annan för att minska den totala kostnaden. Andra är bättre att anpassa för andra kommunala verksamheter och kvarstår då i koncernens totala kostnad.

Uppskattade framtida lokalkostnader:

Vid en produktionskostnad på 35 000 kr/kvm skulle 170 miljoner kronor investering beräknas ge nästan 5 000 kvm. För att nå upp i motsvarande yta som verksamheten bedrivs på idag, ca 7 000, skulle investeringsbeloppet med samma antagande behöva vara 245 miljoner kronor.

Beaktat synergieffekter och samordningsvinster i lokalanvändning kan eventuellt behovet av yta minska något. Å andra sidan bedöms behovet av ytor öka om verksamheten ska uppfylla mål och effektmål för kulturcentrum Strängnäs. En förstudie kan tydligare visa vilka ytor som behövs för att kunna bedriva framgångsrik verksamhet och nå de mål som projektet ställer.

Effekten av en investering gjord av det kommunala fastighetsbolaget, SFAB, syns på lokalhyran för verksamheten. Med rak avskrivning sker en minskning av lokalhyran över tid. Vilket blir tydligt genom den förhållandevis låga kostnaden i de lokaler som idag kulturverksamheten bedrivs då dessa lokaler är äldre.

	Investering	Årshyra tkr, år 1	Årshyra tkr, år 20	Hyra/kvm år 1	Hyra/kvm år 20
5000 kvm	170 mkr	9 000	6 700	1 900	1 400
7000 kvm	245 mkr	13 000	9 600	1 900	1 400
Nuvarande lokalkostnader		7 000		1 000	

Tabell 2: Uppskattad kostnad/kvm år 1 och år 20 för 5 000 kvm respektive 7 000 kvm (nuvärdesberäkning).

Det finns en skillnad mellan markeringsbeloppet på investering för lokalprojekt på 170 miljoner kronor för kulturcentrum Strängnäs och ambitionen att ersätta befintliga lokaler, utveckla kulturverksamheten och täcka ökade behov, krav och förväntningar på kulturnämndens verksamheter. Utredarnas bedömning är att kostnaden över budgeterade medel för projektet kan hanteras på flera olika sätt.

- Förändra målbilden för kulturcentrum Strängnäs.
- Samarbeta med näringslivet för att tillföra medel till projektet.
- Förändrad budget genom politisk prioritering.
- Se över möjligheten att söka stöd från Boverket.

Eller genom en kombination av dessa.

Ekonomiska förutsättningar för verksamhet:

Att bedriva verksamhet i publika lokaler som i hög grad ska användas av medborgarna i olika sammanhang är en service som kostar i form av personella resurser, verksamhetsmedel och inventarier. Kulturcentrum Strängnäs är en utveckling av befintliga kulturverksamheter och verksamheten kan då möta större behov i Strängnäs stad och kommunen. Kulturcentrum Strängnäs ersätter inte mötesplatser eller andra kulturverksamheter i kommundelarna. De kompletterar varandra.

Effekten av kulturnämndens ekonomiska medel blir högre genom samordning och flexibilitet i verksamheten. Med andra ord, vinsten för medborgaren kan beräknas högre för samma belopp.

För att kunna tillgodose säkerhet och tillgänglighet i publika lokaler med kulturcentrum Strängnäs beräknade storlek, innehåll, arbetssätt och öppenhet krävs vissa funktioner som idag inte finns. Vaktmästeri/säkerhetsansvarig, verksamhetssamordnare och samordnare för kommunikation. Sammanlagt ger det en ökad kostnad på ca 2 miljoner kr/år som kommer belasta kulturnämndens budget. Denna ökning behöver nämnden kompenseras för då den inte ryms inom nuvarande budgetram. Övriga delar av utvecklingen av verksamheten bedöms kunna lösas genom prioriteringar och förändrade arbetssätt i organisationen inom budgetramen.

Investeringsmedel för inventarier och inredning:

Investeringsmedel avseende inventarier och inredning: 15 miljoner kronor 2025 handlar om inredning direkt knutet till byggnation av kulturcentrum Strängnäs. Möbler för offentliga rum, teknik till scener och mötesrum, informationsdisk, bok- och mediehyllor och förvaringsmöbler för föreningar och verkstäder som exempel.

Intäkter:

Kommersiell verksamhet såsom konferenscenter eller uthyrningsverksamhet till kommersiella aktörer finns inte med i nuvarande målbild. Därmed finns inte heller några större intäkter planerade. Dock kan visst innehåll, program eller verksamhet vara självfinansierad genom biljettintäkter eller liknande samt ett visst mått av underhållsmedel för verkstäder, studios och teknik kan finansieras genom hyresintäkter.

Lokaler för kultur och mer:

Kulturcentrum Strängnäs är lokaler för kultur. Men här finns också tid och plats för att tillgodose behov som andra verksamheter har och kan täcka kostnader som annars skulle uppstå i dessa verksamheter. Exempelvis:

- Utbildningskontoret kan genomföra de gemensamma upplevelser för elever och personal som skolan behöver och delar av sin estetiska utbildning på denna plats.
- Socialtjänstens dagliga verksamhet är en självklar del i ett kulturcentrum.
- Kostnader för lokalerna är subventionerade för studieförbund och föreningar och bidrar således till en stark folkbildning och föreningskultur i Strängnäs.

Tidplan:

En grov skiss på hur en tidplan för kulturcentrum Strängnäs kan se ut.

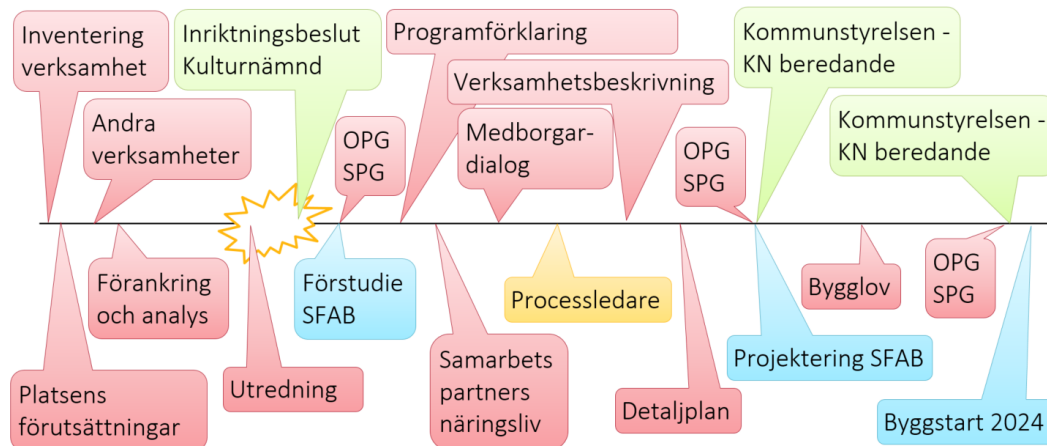

Illustration: Bild ur presentationen till Kulturnämnden av utredningen för kulturcentrum Strängnäs som visar aktiviteter och beslut före och efter nuläget.³

- Juni 2021 - juni 2022 - Förstudie 12 månader.
- Juli 2022 - oktober 2022 - Beslutsprocess 4 månader.
- November 2022 - november 2023 - Projektering 12 månader.
- December 2023 - Mars 2024 - Beslutsprocess 4 månader.
- Andra halvan av 2024 – Byggstart.
- Byggperiod cirka 3 år.
- Andra halvan av 2027 – Invigning kulturcentrum Strängnäs

Tidsspnnen i listan ovan är grova beräkningar. En mer detaljerad tidsplan görs i en förstudie.

³ SFAB, Strängnäs Fastighets AB

KN, Kulturnämnden

OPG, Operativa planeringsgruppen (en instans i kommunens lokalstyrningsprocess)

SPG, Strategiska planeringsgruppen (en instans i kommunens lokalstyrningsprocess)

Kulturcentrum Strängnäs är ett projekt som kräver tid och energi för att bli framgångsrikt. Det är komplexa processer kopplade till ett byggprojekt av kulturcentrums storlek och med många inblandade verksamheter. Flera frågor, utöver själva byggnationen, behöver hanteras och belysas i en förstudie.

Exempelvis:

- Trafik- och parkeringspåverkan.
- Stadens utformning i framtiden med ett kulturcentrum.
- Rekreationsområden (lekparker, skatepark, med mera) i samband med kulturcentrum och kopplingar med utomhusscen och användandet av utemiljön och husets utsida.
- Se över möjligheten att hyra teatern i Thomas Arena fram till färdigställandet.
- Omlokalisering av befintliga verksamheter på platsen under byggperioden.
- Dialog med medborgarna kring deras behov i förhållande till utbud och tillgänglighet.
- Beskriva hur arbetssätten ser ut för kulturverksamheterna för att uppnå målen och åstadkomma de önskade effekterna.
- Utredda den miljömässiga påverkan och hållbarheten av ett kulturcentrum Strängnäs.

Sammanfattning:

I juni 2020 beslutade Kulturnämnden att utreda möjligheterna till ett kulturcentrum i Strängnäs. Detta gjordes mot bakgrund av ett flertal olika punkter, bland annat att hyreskontrakt för Tomas Arena Teater går ut 2024, bristande tillgänglighet i flera lokaler ämnade för kulturverksamhet tillsammans med ökade behov, krav och förväntningar hos den hela tiden växande befolkningen. Sedan tidigare har kulturkontoret med Strängnäs kommuns ungdomsråd och dåvarande Kultur- och Fritidsnämnden kommit till slutsatsen att den lämpligaste platsen för utveckling av lokaler för kultur i Strängnäs stad är fastigheten Trekanten där nuvarande kulturhuset Multeum finns idag.

Utredningen ser att ett Kulturcentrum Strängnäs skulle vara ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt för kommunen att arbeta för att möta dessa behov, krav och förväntningar. Ett Kulturcentrum Strängnäs skulle också skapa förutsättningar för nya metoder av Strängnäs medborgarnära kulturliv med utveckling, respekt, öppenhet och tydlighet som ledord och värdegrund. Ett kulturcentrum skulle ge kommunen en plats för utveckling av verksamheter och trygga möten mellan medborgare oavsett ålder, könstillhörighet, etnicitet, sexuell läggning, funktionsvariation, trosuppfattning eller ekonomiska förutsättningar.

Utredningen ser att Kulturcentrum Strängnäs kan bidra till ökad känsla av välbefinnande och sammanhang hos kommunens medborgare och därmed vara en positivt bidragande faktor till folkhälsan i kommunen. Utredningen ser flera positiva effekter av ett Kulturcentrum Strängnäs där medborgare i alla åldrar, kulturella och sociala bakgrunder kan mötas och lära med och av varandra. Känslan av sammanhang som ett kulturcentrum kan ge besökare och användare av platsen kan till exempel skapa större engagemang, ökad framtidstro och främja positiva livsval.

Utredningen ger ett antal grova beräkningar på kostnader kopplade till att bedriva kulturverksamheterna på ett framgångsrikt sätt i moderna, tillgängliga lokaler.

Utredningen ser att det även utan ett Kulturcentrum Strängnäs, skulle ställas höga krav på kommunen att utveckla och tillgängliggöra den verksamhet som bedrivs för att möta de behov, krav och förväntningar som finns på kulturverksamheterna hos medborgarna.

Ett inriktningsbeslut från Kulturnämnden att basera fortsatt arbete kring kulturcentrum Strängnäs på denna utredning innebär att hela den kommunala förvaltningen behöver bidra till en förstudie.

Beställning av en förstudie från SFAB bör innehålla tydligt formulerade direktiv och förväntningar på smarta lösningar och miljömässig hållbarhet för ett kulturcentrum Strängnäs.

Kulturkontoret får i uppdrag att arbeta med innehåll och arbetssätt för ett framtida kulturcentrum Strängnäs och ta fram vidare verksamhetsbeskrivningar.

Anders Lorentz Pantzar

Scen & kulturproduktionschef
Kulturkontoret

Agneta Klingberg

Rektor Kulturskolan
Kulturkontoret